

ZAŠTO MEHANIZAM ZA KONSULTACIJE U OKVIRU REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJA?

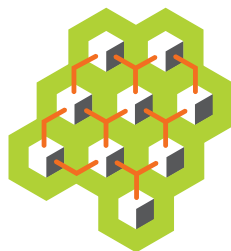
- Stvara se održivi model pomoću koga u svakom trenutku regionalne razvojne agencije mogu da odgovore promenama u socio-ekonomskom okruženju u regionu u kome deluju;
- Omogućava se koordinacija i promoviše fleksibilno strateško planiranje rada regionalnih razvojnih agencija koje uključuje sve zainteresovane strane;
- Povećava se vidljivost rada regionalnih razvojnih agencija u lokalnim zajednicama, a druge zainteresovane strane se upoznaju sa izazovima u radu i mogućnostima regionalnih razvojnih agencija;
- Pružila se mogućnost drugim zainteresovanim stranama da, učestvujući u radu regionalnih razvojnih agencija čije strateško planiranje počiva na inovativnom i projektno orijentisanom mehanizmu za konsultacije, postanu nosioci socio-ekonomskog razvoja na regionalnom nivou;
- Stvaraju se dugoročna partnerstva na regionalnom nivou koja će omogućiti lakše rešavanje konkretnih problema regionalnog karaktera;
- Dugoročno posmatrano, uspostavlja se održivost regionalnih razvojnih agencija tako što će se proširiti baza osnivača i povećati broj zajednički osmišljenih projekata;
- Omogućava se razvijanje realnih, operativnih i konkretnih razvojnih programa i projekata regionalnih razvojnih agencija čime se njihovo postojanje i legitimitet dodatno osnažuju zahvaljujući novim projektima, novim mogućnostima i novim rešenjima.

European Fund for the Balkans

Bringing the Western Balkans closer to the European Union

Memorandum praktične politike *Razvoj zaista – principi i mehanizam za konsultacije u strateškom planiranju rada regionalnih razvojnih agencija* je nastao kao rezultat istraživačkog projekta „Razvoj zaista: Evaluacija uticaja i učinaka regionalnih razvojnih agencija u Srbiji” koja je podržana od strane Evropskog fonda za Balkan, zajedničke inicijative Robert Bosch fondacije, Compagnia di San Paolo, ERSTE fondacije i King Baudouin fondacije u okviru regionalnog programa praktičnih politika „Misli i povezuje se”.

Memorandum praktične politike je izrađen na osnovu studije praktične politike *Od principa do prakse: ka delotvornim i efikasnim regionalnim razvojnim agencijama u Republici Srbiji*. Studiju možete preuzeti sa zvaničnog sajta projekta www.razvojzaista.bos.rs

RAZVOJ ZAISTA
development for real

Razvoj zaista – principi i mehanizam za konsultacije u strateškom planiranju rada regionalnih razvojnih agencija

SRBIJA – JEDNA OD EVROPSKIH DRŽAVA SA NAJVEĆIM REGIONALNIM RAZLIKAMA

Srbija spada u grupu evropskih zemalja sa najvećim regionalnim razlikama u 2013. godini. U Srbiji postoje 23 jedinice lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka, 33 jedinice lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti u rasponu od 80% do 100% republičkog proseka, 43 nedovoljno razvijene jedinice lokalne samouprave sa stepenom razvijenosti u rasponu od 60% do 80% republičkog proseka i 46 jedinica lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti ispod 60% od republičkog proseka.

REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE KAO ZNAČAJNI AKTERI U POLITICI REGIONALNOG RAZVOJA

Srbija je stvorila preduslove za uspostavljanje strateškog i pravnog okvira čija će svrha biti smanjenje enormnih nejednakosti u razvijenosti regiona i unapređenje konkurentnosti jedinica lokalne samouprave i privrednih društava na celoj njenoj teritoriji. Akreditovane regionalne razvojne agencije (RRA), registrovane kao privredna društva ili udruženja, sigurno predstavljaju jedan od najznačajnijih faktora u tom smislu.

U najvećem broju slučajeva, njihove glavne aktivnosti su usmerene na izgradnju regionalnih kapaciteta i pružanje pomoći privredi i jedinicama lokalne samouprave. One bi, takođe, trebalo da služe kao veza između svih relevantnih zainteresovanih strana na regionalnom planu (jedinice lokalne samouprave, privredni subjekti, udruženja itd.) i kao otvoreni forum za diskusiju i razmatranje najvažnijih pitanja regionalnog razvoja.

NEDOVOLJNO ISKORIŠĆEN POTENCIJAL REGIONALNIH RAZVOJNIH AGENCIJA

RRA su konačno postale deo sistema regionalnog razvoja 2011. godine sa procesom njihove akreditacije. Međutim, raznolikost osnivača RRA i njihovih interesa, uz mešovite izvore finansiranja i komplikovane pravne statuse, dovode do preklapanja aktivnosti među subjektima regionalnog razvoja, loše osmišljenih razvojnih strategija i odsustva systemske saradnje između RRA i zainteresovanih strana.

U sistemu koji se suočava sa svim gorepomenutim izazovima, uspostavljeni kanali komunikacije između RRA i njihovih zainteresovanih strana nisu omogućili veće učešće zainteresovanih strana u strateškom planiranju rada RRA. Samim time RRA ne iskorišćavaju u potpunosti veliki potencijal za unapređenje regionalnog razvoja.

IZAZOVI

RRA nedostaju mehanizmi sistemske komunikacije, koji bi im omogućili da postanu regionalni forum za razmenu primera dobre prakse i generator zajedničkih projektnih inicijativa. RRA najčešće ispunjavaju zakonski minimum konsultacija sa osnivačima, na sastancima skupština osnivača i podnošenjem godišnjih izveštaja osnivačima i Nacionalnoj agenciji za regionalni razvoj. Odsustvo sistematske komunikacije dovodi do odsustva koordinacije između brojnih lokalnih i regionalnih subjekata koji imaju slične programe i do njihovog međusobnog nadmetanja, umesto do saradnje. Na ovaj način se ne postiže toliko željena sinergija u regionalnom razvoju, koja predstavlja suštinu osnivanja RRA.

NERAZVIJENI MEHANIZAM ZA KONSULTACIJE IZMEĐU RRA I ZAINTERESOVANIH STRANA O STRATEŠKOM PLANIRANJU RADA RRA – JEDAN OD KLJUČNIH PROBLEMA

Mehanizam za konsultacije o strateškom planiranju rada RRA predstavlja okvir za okupljanje i uključivanje u rad RRA svih aktera regionalnog razvoja sa teritorije na kojoj RRA deluje. Zainteresovane strane obuhvaćene ovim mehanizmom trebalo bi da se usredsrede na rešavanje glavnih problema regionalnog razvoja na svom području na najefikasniji i najdelotvorniji način, učešćem u strateškom planiranju rada RRA i sprovođenjem aktivnosti u skladu sa utvrđenom strategijom rada RRA. Ovaj mehanizam je nerazvijen usled više činilaca, kao što su:

- nedovoljno učešće zainteresovanih strana u strateškom planiranju rada RRA;
- odsustvo svesti kod zainteresovanih strana i RRA o značaju sistemske međusobne komunikacije;
- efekti neujednačenog modela regionalnog razvoja u Srbiji.

POTREBA USPOSTAVLJANJA PRINCIPA I MEHANIZAMA ZA KONSULTACIJE U STRATEŠKOM PLANIRANJU RADA RRA

RRA će biti prepoznate kao katalizatori promena samo ako ostvaruju vidljive rezultate. Samo scenario u kom zainteresovane strane imaju mogućnost da učestvuju u strateškom planiranju rada RRA može da prevaziđe negativnu percepciju RRA kao samodovoljnih aktera. Ako konsultacije sa zainteresovanim stranama nisu sistemske i ozvaničene, veoma je moguće da uopšte i ne dođe do saradnje.

Principi na kojima počiva konsultativni proces

1) Ravnopravno učešće svih zainteresovanih strana u procesu strateškog planiranja rada RRA – Na ovaj način RRA imaju šansu da prevaziđu ograničenja rasepkih nadležnosti i odgovornosti u javnom sektoru, kao i da obezbede način za praktičnu saradnju sa privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva. Ovakvo učešće vodi ka zajedničkoj opredeljenosti i odgovornosti za definisane pravce regionalnog razvoja.

2) Projektno orijentisano strateško planiranje rada RRA – Fleksibilne procedure i praktična rešenja za upravljanje projektima će omogućiti RRA da doprinose ostvarivanju ciljeva regionalnog razvoja efikasnije nego drugi akteri. Tako će RRA biti atraktivnije za javni i privatni sektor i OCD, zahvaljujući čemu će se povećati broj osnivača RRA, što će, dugoročno posmatrano, obezbediti finansijsku održivost RRA.

3) Transparentnost i javnost rada RRA - Transparentnost u postupcima odlučivanja i otvorenost za rešavanje problema sa kojima se suočavaju sve zainteresovane strane promoviše inovativnija rešenja i razmenu primera dobre prakse. RRA će postati lideri u praksi koordiniranog multilateralnog delovanja i obezbediće posvećenost i zajedničku odgovornost svih uključenih aktera u ostvarenju ciljeva regionalnog razvoja.

MEHANIZAM ZA KONSULTACIJE U STRATEŠKOM PLANIRANJU RADA RRA

Ovaj mehanizam se zasniva na:

Postojećim načelima za uspešno i efektivno delovanje RRA osmišljenih od strane vodećih međunarodnih aktera na polju delovanja RRA, kao što su Međunarodna organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj, Evropska asocijacija razvojnih agencija, Mreža za međunarodno povezivanje i pružanje usluga agencijama za lokalni ekonomski razvoj;

Originalnim modelima mehanizama za konsultacije osmišljenih i primenjenih u RRA iz Zlatiborskog i Sremskog okruga, kao i rezultatima konsultativnog procesa sa zainteresovanim stranama u procesu strateškog planiranja RRA.

Konsultativni mehanizam se sastoji iz:

Forum osnivača i zainteresovanih strana (Forum) – čine ga osnivači i predstavnici zainteresovanih strana iz javnog i privatnog sektora i organizacije civilnog društva (OCD). Forum predstavlja mesto na kome će se definisati strateški ciljevi u radu RRA, aktivnosti za ostvarenje ovih ciljeva (sa naglaskom na projektne aktivnosti), indikativni vremenski okvir i indikatori za evaluaciju uspešnosti u postizanju definisanih strateških ciljeva.

Koordinacionog tela – čine ga osnivači RRA. Koordinaciono telo koje ima operativnu ulogu, tj. koordinaciju sprovođenja aktivnosti definisanu od strane Foruma. Koordinaciono telo je zaduženo za uspostavljanje mehanizma za monitoring i evaluaciju koji odgovara specifičnostima konkretne RRA i zainteresovanih strana uključenih u strateško planiranje njenog rada.

Projektne jedinice – u njen rad su uključeni predstavnici osnivača i zainteresovanih strana koji za svoj glavni zadatak imaju upravljanje kompletnim projektnim ciklusom. Ove projektne jedinice treba da omoguće projektno finansiranje rada RRA koje je u skladu sa uspostavljenim regionalnim prioritetima i strateškim planovima RRA.

Ravnopravno učešće zainteresovanih strana u mehanizmu za konsultacije

Objedinjavanje poslova i liderskih uloga i uloge uprave i koordinacije

Otvoreno i fleksibilno strateško planiranje RRA + veće prihvatanje i transparentnost

Projektno orijentisan mehanizam

Pogodnosti specifičnog položaja + podela rizika i troškova + fleksibilnost + uloge u realizaciji

Veća vidljivost i kredibilitet putem promovisanja koristi od zajedničkih inicijativa + veb - platforma za saradnju

Transparentnost aktivnosti i odlučivanja

Potrebna za transparentnošću + ekonomske uloge

MSP + OCD + JLS + RRA + akademske i istraživačke institucije koje promovišu inovativna rešenja i razmenu primera najbolje prakse